

APSTIPRINĀTS
Rīgas domes Drošības, kārtības un
korupcijas novēršanas jautājumu komitejas
03.06.2026. sēdē (prot. Nr.KD-26-17§)

RĪGAS VALSTSPILSĒTAS PAŠVALDĪBAS PRETKORUPCIJAS STRATĒGIJA 2026.—2029. gadam

RĪGA

2026

Šis dokuments ir parakstīts ar elektronisko parakstu (bez droša e-paraksta)

SATURS

IEVADS.....	3
IEPRIEKŠĒJĀ PERIODA STRATĒGIJAS NOVĒRTĒJUMS.....	5
MĒRĶIS 1: STIPRINĀT PUBLISKO IEPIRKUMU INTEGRITĀTI UN UZRAUDZĪBU	8
Rīcības virzieni.....	8
1.1. Stiprināt publisko iepirkumu integritāti un uzraudzību, piesaistot iepirkumu procesā nevalstiskās organizācijas	8
1.2. Stiprināt publisko iepirkumu līguma ietvaru, tādējādi aizsargājot Pašvaldību no negodprātīgas rīcības.....	10
MĒRĶIS 2: PALIELINĀT SABIEDRĪBAS UN DARBINIEKU UZTICĒŠANOS PAŠVALDĪBAS INSTITŪCIJĀM	12
Rīcības virzieni.....	12
2.1. Nodrošināt sabiedrībai ērtu piekļuvi aktuālajiem datiem par iepirkumiem, pieņemtajiem lēmumiem, budžetu, būvniecības atļaujām u. c.....	12
2.2. Sabiedrības uzticēšanās mērīšana un sabiedrības viedokļa integrēšana	13
MĒRĶIS 3: DARBINIEKU INTEGRITĀTES UN PROFESIONĀLĀS ĒTIKAS STIPRINĀŠANA.....	15
Rīcības virzieni.....	15
3.1. Regulāra darbinieku izglītošana par ētikas normu ievērošanu un saskarsmes kultūru	15
3.2. Darbinieku integritātes stiprināšana	16
MĒRĶIS 4: STIPRINĀT SABIEDRĪBAS IESAISTI UN PAŠVALDĪBAS IESTĀŽU KAPACITĀTI KORUPCIJAS UN INTEREŠU KONFLIKTA ATKLĀŠANĀ.....	18
Rīcības virzieni.....	19
4.1. Ziņošanas mehānismu pieejamība, uzticamība un aizsardzība.....	19
4.2. Pašvaldības iestāžu kapacitāte korupcijas un interešu konflikta atklāšanā iestādē un sadarbība ar izmeklēšanas iestādēm.....	20
NOSLĒGUMS	22
STRATĒGIJĀ LIETOTIE SAĪSINĀJUMI.....	23

IEVADS

Rīgas valstspilsētas pašvaldības Pretkorupcijas stratēģijas 2026.–2029. gadam (turpmāk – Stratēģija) mērķis ir nodrošināt caurspīdīgu un atbildīgu, uz iedzīvotājiem orientētu Rīgas valstspilsētas pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) darbību, nodrošinot vienotu Pašvaldības politiku korupcijas novēršanā Pašvaldībā.

Stratēģija nosaka Pašvaldības darbības un attīstības virzienus korupcijas novēršanas jautājumos un ir turpinājums iepriekšējā plānošanas periodā noteiktajiem prioritārajiem korupcijas novēršanas pasākumiem Pašvaldībā, vienlaikus Stratēģijā integrējot jaunas atziņas, risinājumus un datu analīzi no starptautiskajiem un nacionālajiem avotiem, kā arī no Pašvaldības Pretkorupcijas stratēģijas 2022.–2025. gadam īstenošanas izvērtējuma.

Stratēģijas izstrāde balstīta uz OECD 2024. gada ziņojuma “Anti-Corruption and Integrity Outlook”¹ secinājumiem, kas uzsver nepieciešamību ne tikai uzlabot normatīvo bāzi, bet arī stiprināt praktisko ieviešanu, īpaši tādās jomās kā interešu konflikta novēršana, iekšējā kontrole un caurspīdīga lēmumu pieņemšana. Vienlaikus OECD norāda uz mākslīgā intelekta (MI) potenciālu uzlabot risku vadību un kontroles mehānismus korupcijas mazināšanai.

Vienlaikus Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (KNAB) ir norādījis, ka Latvijas izaugsme Korupcijas uztveres indeksā ilgtermiņā ir vērtējama pozitīvi. 2025. gadā Latvija Korupcijas uztveres indeksā ieguva 60 punktus un ierindojās 37. vietā no 180 valstīm. KNAB secina, ka turpmākais progress ir tieši saistīts ar valsts un pašvaldību institūciju spēju ne vien noteikt pretkorupcijas pasākumus, bet arī nodrošināt to mērķtiecīgu, konsekventu un efektīvu īstenošanu praksē, tādējādi stiprinot sabiedrības un uzņēmēju uzticēšanos publiskajai pārvaldei.

Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja 2024.–2025. gada sabiedrības aptauju rezultāti² rāda, ka 63 % iedzīvotāju būtu gatavi ziņot par korupcijas gadījumiem (no tiem 46 % – anonīmi, 17 % – atklāti), turklāt 2024. gadā tikai 17 % iedzīvotāju atzina, ka pēdējo divu gadu laikā ir izmantojuši dāvanas, pazīšanos vai maksājumus lietu kārtošānai (–2 % salīdzinājumā ar 2023. gadu)³. **Kukuļdošanas iespēju** pieļauj joprojām salīdzinoši liels iedzīvotāju īpatsvars – 17 % (–3 % kopš 2023. gada), kur kā galvenie iemesli, kāpēc iedzīvotāji varētu izvēlēties dot kukuli, ir:

- ☐ garantija, ka problēma vispār tiks risināta (32 %);
- ☐ ātrāks iznākums (23 %);
- ☐ laipnāka attieksme no darbiniekiem (23 %).

Pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos, tostarp Rīgas attīstības programmā 2022.–2027. gadam⁴ un Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2021.–2027. gadam⁵, noteikts

¹ https://www.oecd.org/en/publications/anti-corruption-and-integrity-outlook-2024_968587cd-en.html.

² <https://www.knab.gov.lv/lv/petijumi>.

³ <https://www.knab.gov.lv/lv/publikacijas-un-parskati>.

⁴ https://sus.lv/sites/default/files/media/faili/AP2027_Programma_Apstiprinata_1284_0.pdf.

⁵ <https://likumi.lv/wwwraksti/LIKUMI/NAP/NAP2027.PDF>.

mērķis – veidot atbildīgu, uz iedzīvotājiem centrētu pārvaldi ar zemu korupcijas tolerances sliekšni un augstu sabiedrības līdzdalību. Stratēģija stiprina šo virzienu, nosakot konkrētus rīcības virzienus, uzdevumus un vērtēšanas kritērijus.

Stratēģijas izstrāde veikta, sadarbojoties ar Pašvaldības Pretkorupcijas un labas pārvaldības komisiju (turpmāk – Komisija) un nozares ekspertiem, ņemot vērā KNAB un OECD ieteikumus.

Pašvaldības vispārējais stratēģiskais mērķis pretkorupcijas darbā ir nodrošināt pašvaldības darbu sabiedrības interesēs atbilstoši **labas pārvaldības principiem**.

Stratēģijas **vīzija** 2026.–2029. gadam ir pašvaldība, kas:

- demonstrē augstāko politisko apņēmību integritātes ievērošanai;
- efektīvi izmanto MI, datu analīzi un digitālus risinājumus;
- stiprina iekšējo kontroli un uzraudzības mehānismus;
- nodrošina iedzīvotājiem ērtu, drošu un uzticamu veidu, kā ziņot par pārkāpumiem.

Stratēģija veidota, lai radītu kultūru, kurā korupcija nav tolerējama, bet integritāte, caurspīdīgums un publiska atbildība ir Pašvaldības vērtību pamats.

Stratēģija ir saistīta ar nacionālajos politikas plānošanas dokumentos – Korupcijas novēršanas un apkarošanas pasākumu plāns 2026.–2027. gadam, Ministru kabineta rīkojums Nr. 562 “Par Publiskajā pārvaldē nodarbināto mācīšanās un attīstības plānu 2021.–2027. gadam”⁶ – paredzētajiem mērķiem, rīcības virzieniem un tiem atbilstošajām aktivitātēm.

Stratēģija primāri adresēta Pašvaldības augstākā līmeņa politiskajiem un izpildvaras vadītājiem, Pašvaldības pretkorupcijas darbā iesaistītajiem, kā arī var būt noderīga viesiem Pašvaldības darbiniekiem un iedzīvotājiem.

Savukārt kapitālsabiedrības, kurās Pašvaldībai pieder vairāk nekā 50 % kapitāla daļu un kuras nodrošina Pašvaldības funkciju izpildi (turpmāk – kapitālsabiedrība), izstrādā savu pretkorupcijas stratēģiju vai politiku, iekļaujot Stratēģijā minētos principus⁷.

⁶ <https://likumi.lv/ta/id/325395-par-publiskaja-parvalde-nodarbinato-macisanas-un-attistibas-planu-20212027-gadam>.

⁷ Rīgas pilsētas izpilddirektora 14.11.2024. iekšējie noteikumi Nr. RD-24-50-nti “Korupcijas novēršanas sistēmas organizācijas kārtība Rīgas valstspilsētas pašvaldībā”.

IEPRIEKŠĒJĀ PERIODA STRATĒGIJAS NOVĒRTĒJUMS

Pašvaldības Pretkorupcijas stratēģija 2022.–2025. gadam aizvadītajā plānošanas periodā ir bijusi kā attīstības plānošanas dokuments korupcijas novēršanas jomā Pašvaldībā, kur par Stratēģijas misiju tika noteikts veicināt sabiedrības uzticēšanos pašpārvaldei, nodrošinot godīgu un profesionālu darbu iedzīvotāju labā.

Pašvaldības Pretkorupcijas stratēģijā 2022.–2025. gadam tika definēti trīs mērķi un vairāki rīcības virzieni mērķu sasniegšanai:

- **Mērķis 1:** Efektīva iekšējās kontroles sistēma, kas nodrošina patstāvīgu neatbilstību identificēšanu un atklāšanu:
 - Efektīva, iedarbīga un racionāla korupcijas risku pārvaldība Pašvaldības institūcijās, paredzot institūcijas specifikai pielāgotu risku novērtēšanu, atbilstošu aktivitāšu īstenošanu un iedarbīguma izvērtējumu.
 - Mazināt interešu konflikta iespējamību, nodrošinot vienotu interešu deklarēšanas politiku Pašvaldības institūcijās nodarbinātajiem, kuru amati pakļauti interešu konflikta riskiem.
 - Mērķtiecīgi orientēt iekšējās mācības korupcijas novēršanas jomā un efektīvi izmantot resursus, īstenojot Pašvaldības institūciju darbinieku izglītošanu e-vidē.
 - Pilnveidot trauksmes celšanas kanālu izmantošanas iespējas, padarot ērtākas trauksmes celšanas ziņojumu iesniegšanas iespējas Pašvaldībā, kā arī veicinot atbildīgo personu trauksmes celšanas jomā zināšanu un prasmju attīstību.
 - Apzināt un iedzīvināt analītisko iespēju izmantošanu risku novērtējumā vai neatbilstību identificēšanā.
- **Mērķis 2:** Cilvēkresursu vadības pilnveide, veicinot ētiskumu un mazinot interešu konflikta un korupcijas riskus:
 - Efektīvas motivēšanas politikas un novērtēšanas sistēmas elementu iedzīvināšana, veicinot darbinieku ētiskumu, godprātību un piederības izjūtu Pašvaldībai.
 - Personāla atlases un tās procedūru atklātība.
 - Interešu konflikta risku mazināšana un incidentu atklāšanas spēju uzlabošana, izlases kārtībā veicot pārbaudes par Pašvaldības institūciju valsts amatpersonas amata savienošānu ar citu amatu, nodrošinot augstāko, kā arī riskiem vairāk pakļauto valsts amatpersonu deklarācijā norādīto ziņu pārbaudi.
 - Valsts amatpersonu statusam atbilstošo amatu novērtēšana atbilstoši reglamentētām procedūrām, nodrošinot valsts amatpersonu amatu identificēšanu un valsts amatpersonu sarakstu iesniegšanu VID.
- **Mērķis 3:** Atvērtas pārvaldības principu iedzīvināšana pašvaldības darbā:
 - Informācijas atklātībai nozīmīgu datu kopu atvēršana par pašvaldības finanšu līdzekļu izlietojumu atvērto datu formātā.
 - Iespējamo korupcijas risku novēršana Pašvaldības iepirkumos, izmantojot integritātes paktu.

- Pašvaldības lobēšanas aktivitāšu publiskošana.
- Iespējamo interešu konflikta un korupcijas risku novēršana Pašvaldības iepirkumos, nodrošinot detalizētas informācijas pieejamību gan par publiskajiem iepirkumiem, gan par zemsliedzīgajiem iepirkumiem.

Pašvaldības Pretkorupcijas stratēģija 2022.–2025. gadam tika īstenota atbilstoši noteiktajām aktivitātēm un izpildes termiņam, kur kontroles funkciju par to izpildi Pašvaldības institūcijās līdz 01.08.2023. veica Rīgas domes Iekšējo pārbaudi un korupcijas novēršanas nodaļa, iesniedzot ziņojumu⁸ Rīgas domes Drošības, kārtības un korupcijas novēršanas jautājumu komitejai (turpmāk – Komiteja) un norādot uz vairākiem būtiskiem apstākļiem, kāpēc būtu nepieciešams pārskatīt korupcijas novēršanas organizēšanas sistēmu un izstrādāt vienotu kārtību Pašvaldībā.

Rīgas domes Iekšējo pārbaudi un korupcijas novēršanas nodaļa sniedza priekšlikumus stratēģijas pilnveidošanai/aktualizēšanai attiecībā uz Stratēģijā iekļautajiem termiņiem un aktivitāšu izpildi attiecībā uz kapitālsabiedrībām.

Pamatojoties uz Pašvaldības Centrālās administrācijas vadītāja 19.05.2023. rīkojumu⁹ un Pašvaldības Centrālās administrācijas Cilvēkresursu pārvaldes (turpmāk – Pārvalde) reglamentu¹⁰, no 01.08.2023. Pašvaldības korupcijas novēršanas sistēmas pārvaldību pārņēma Pārvalde. Pārvalde iesniedza Komitejai ziņojumus par Stratēģijas 2022.–2025. gadam izpildi 2023. gadā¹¹ un 2024. gadā¹², kur tika vērsta uzmanība par nepieciešamību veikt grozījumus gan iekšējos normatīvajos aktos, gan arī par gaidāmo neregulējumu ārējos normatīvajos aktos. Tika konstatēts, ka atsevišķu Stratēģijā 2022.–2025. gadam minēto aktivitāšu izpilde nav lietderīga/samērīga, jo nav stāties spēkā atbilstīgs neregulējums valstiskā līmenī.

Risku vadības sistēmas, kvalitātes, interešu konflikta un korupcijas novēršanas funkcijas stiprināšanai Pašvaldības Centrālajā administrācijā no 01.02.2026. ir izveidota Kvalitātes un risku vadības nodaļa (turpmāk – Nodaļa), kuras kompetencē cita starpā ir interešu konflikta un korupcijas novēršanas sistēmas pārvaldība. Attiecīgi Stratēģijas īstenošanas koordinēšana un uzraudzība Pašvaldībā būs Nodaļas kompetencē.

Stratēģijas izpildes pārraudzību politiskā līmenī īsteno Komiteja, pamatojoties uz Rīgas domes 30.08.2023. saistošo noteikumu Nr. RD-23-235-sn “Rīgas valstspilsētas pašvaldības nolikums”¹³ 17.3. apakšpunktu. Komitejā tika vērtēti Rīgas domes Iekšējo pārbaudi un korupcijas novēršanas nodaļas un Pārvaldes ziņojumi laikposmā no 2022. gada līdz 2024. gadam. Korupcijas novēršanas sistēmas pilnveidošanas ietvaros Komisija sadarbībā

⁸ Ziņojums Nr. CAIP-23-6-zi “Ziņojums par Rīgas valstspilsētas pašvaldības pretkorupcijas stratēģijas 2022.–2025. gadam izpildi 2022. gadā”.

⁹ Rīkojums Nr. RDCA-23-21-rs “Par Rīgas valstspilsētas pašvaldības Centrālās administrācijas reorganizāciju”.

¹⁰ Reglaments Nr. RDCA-23-22-rs “Rīgas valstspilsētas pašvaldības Centrālās administrācijas Cilvēkresursu pārvaldes reglaments”.

¹¹ Ziņojums Nr. CACRP-24-16-zi “Ziņojums par Rīgas valstspilsētas pašvaldības pretkorupcijas stratēģijas 2022.–2025. gadam izpildi 2023. gadā”.

¹² Ziņojums Nr. CACRP-25-5-zi “Ziņojums par Rīgas valstspilsētas pašvaldības pretkorupcijas stratēģijas 2022.–2025. gadam izpildi 2024. gadā”.

¹³ Rīgas valstspilsētas pašvaldības nolikums.

ar KNAB vērtēja vairāku iestāžu Pretkorupcijas pasākumu plānus un korupcijas riska izvērtējumus, lai mazinātu iespējamo birokrātiju. 14.11.2024. tika izdoti Rīgas pilsētas izpilddirektora iekšējie noteikumi Nr. RD-24-50-nti “Korupcijas novēršanas sistēmas organizācijas kārtība Rīgas valstspilsētas pašvaldībā”¹⁴, kas nosaka vienotu korupcijas novēršanas sistēmas organizāciju, pārvaldības pamatnosacījumus, darbības uzraudzības un kontroles procedūru veikšanas kārtību Pašvaldībā. Noteikumi satur piecus pielikumus, tajā skaitā metodiku, kas izveidoti, lai efektīvi novērtētu korupcijas riskus un pēc iespējas mazinātu to iestāšanos.

¹⁴ <https://pkip.riga.lv/dam/#/document?id=35373038>.

MĒRĶIS 1: STIPRINĀT PUBLISKO IEPIRKUMU INTEGRITĀTI UN UZRAUDZĪBU

Caurskatāms un godprātīgs publisko iepirkumu process ir viens no stūrakmeņiem labas pārvaldības nodrošināšanā un Pašvaldības resursu efektīvā izmantošanā. Sabiedrībai tas ir svarīgi vairāku būtisku iemeslu dēļ. Iedzīvotāji sagaida, ka nodokļos iemaksātie līdzekļi tiks izmantoti atbildīgi un ar maksimālu atdevi. Efektīvs iepirkumu process nodrošina, ka par pieejamajiem resursiem tiek iegādāti iespējami kvalitatīvākie pakalpojumi un preces par labāko iespējamo cenu. Atklātība un pārskatāmība iepirkumu procesos būtiski samazina korupcijas iespējamību, mazinot sabiedrības aizdomas par negodprātīgu rīcību. Uzticēšanās publiskajām institūcijām ir priekšnoteikums pilsoniskai līdzdalībai, stabilitātei un ilgtspējīgai sabiedrības attīstībai. Godīga konkurence iepirkumos veicina uzņēmējdarbības vidi, kurā visiem tirgus dalībniekiem ir vienlīdzīgas iespējas piedalīties. Nepārskatāmi vai manipulējami iepirkumi ir viena no biežākajām korupcijas izpausmēm publiskajā sektorā. Caurspīdīgi un uz rezultātiem orientēti mehānismi palīdz identificēt, novērst un nepieļaut negodprātīgu praksi. Kvalitatīvi veikti iepirkumi tiešā veidā ietekmē iedzīvotāju ikdienas dzīves kvalitāti – no infrastruktūras, transporta un izglītības līdz veselības aprūpei. Sabiedrība iegūst no augstvērtīgiem un ilgtspējīgiem risinājumiem, kas nodrošina labāku pakalpojumu pieejamību un drošību.

Nemot vērā, ka publiskie iepirkumi veido nozīmīgu daļu no valsts un pašvaldību budžeta izlietojuma, caurspīdīgums, ētiskums un rezultātu kvalitāte iepirkumu procesos būtiski ietekmē sabiedrības uztveri par publiskās pārvaldes godprātību un kompetenci. Efektīva iepirkumu vadība ļauj samazināt korupcijas riskus, uzlabo konkurenci un veicina kvalitatīvu pakalpojumu un preču nodrošinājumu iedzīvotājiem.

Kopumā caurskatāms un godprātīgs iepirkumu process nav tikai administratīvs jautājums – tas ir būtisks priekšnosacījums sabiedrības labklājībai, ekonomiskai izaugsmei un demokrātijas stiprināšanai.

RĪCĪBAS VIRZIENI

1.1. Stiprināt publisko iepirkumu integritāti un uzraudzību, piesaistot iepirkumu procesā nevalstiskās organizācijas

Pamatojums. Integritātes pakta ieviešana publiskajos iepirkumos palielina caurskatāmību, novērš korupcijas riskus, uzlabo finanšu disciplīnu un stiprina sabiedrības uzticību publiskajām institūcijām. Tas ir efektīvs rīks liela mēroga iepirkumos (infrastruktūra, būvniecība, tehnoloģiju projekti), kur pastāv augsts korupcijas risks.

Nevalstisko organizāciju (turpmāk – NVO) pienesums iepirkuma uzraudzībā ir būtisks, piemēram, iesaistoties iepirkuma dokumentu izstrādes procesā, tām ir iespēja “signalizēt” par pārāk šaurām prasībām vai citiem apstākļiem, kas varētu tikt skatīti kā Publisko iepirkumu likuma pārkāpumi, noskaidrot pamatojumu konkrētām prasībām, tostarp apsverumiem iekļaut/neiekļaut izslēgšanas noteikumus. Vērtējot pretendenta piedāvājumu,

NVO var pārliecināties, ka iesniegtajos piedāvājumos atspoguļotā informācija atbilst faktiskajiem piedāvājumiem. Piedaloties iepirkuma komisijas sēdēs kā novērotājam, NVO ir iespēja uzraudzīt sēžu norises atbilstību Publiskā iepirkuma likumam, kā arī iespēja palīdzēt identificēt iespējamās interešu konflikta situācijas. Iepazīstoties ar potenciālajiem līguma grozījumiem un to pamatojumu, NVO nodod informāciju par grozījumu nepieciešamību sabiedrībai, tādējādi veicinot sabiedrības iesaisti. Liela nozīme NVO ir līguma izpildes uzraudzībā, lai pārliecinātos, ka līguma izpilde notiek atbilstoši līguma noteikumiem, sarežģījumu gadījumā vērtējot, vai nav pamatots iemesls izbeigt līgumu. NVO var piesaistīt nozares ekspertu, lai tas sniedz savu vērtējumu.¹⁵

Integritātes pakts ir viens no instrumentiem, kas paredz sabiedrības iesaisti publiskajos iepirkumos, lai mazinātu korupciju un nodrošinātu atklātību par publisko iepirkumu.

02.02.2023. tika izdoti Rīgas pilsētas izpilddirektora iekšējie noteikumi Nr. RD-23-11-nti¹⁶, kas nosaka vienotu iepirkumu norises kārtību Pašvaldībā attiecībā uz preču piegādi, pakalpojumu sniegšanu vai būvdarbu veikšanu, ja paredzamā līgumcena ir 5000 euro vai lielāka, neskaitot pievienotās vērtības nodokli, izņemot situācijas, kad noteikumi netiek piemēroti (turpmāk – zemsliedzņa iepirkumi). Ņemot vērā Iestādes darbības specifiku un plānoto zemsliedzņa iepirkumu skaitu, būtu lietderīgi izvērtēt nepieciešamību pēc digitālo rīku/platformu izmantošanas zemsliedzņa iepirkumu veikšanā, tādējādi nodrošinot caurskatāmu iepirkuma procesu un maksimāli samazinot korupcijas risku varbūtību.

Ministru kabinets ar 11.04.2023. rīkojumu Nr. 199 “Par Korupcijas novēršanas un apkarošanas pasākumu plānu 2023.–2025. gadam”¹⁷ noteica 4.2. rīcības virzienu, paredzot nodrošināt caurskatāmību un atklātību informācijai par visām publiskas personas institūciju veiktajām iegādēm un rakstiski noslēgtajiem publiskajiem būvdarbu, piegādes un pakalpojumu līgumiem zemsliedzņa iepirkumos. Pasākums paredzēja līdz 2024. gada vidum nevis ieviest caurskatāmību un publiskot informāciju par šādiem iepirkumiem, bet gan pagaidām tikai izvērtēt iespēju Elektronisko iepirkumu sistēmā (EIS) nodrošināt informācijas publicēšanu par publiskas personas institūciju veiktajām iegādēm un rakstiski noslēgtajiem publiskajiem būvdarbu, piegādes un pakalpojumu līgumiem, kā arī izvērtēt normatīvā regulējuma grozījumu nepieciešamību. (Galvenās atbildīgās institūcijas ir Finanšu ministrija (FM) un Iepirkumu uzraudzības birojs (IUB), Valsts digitālās attīstības aģentūra un KNAB ir līdzatbildīgas.) Pēc pieejamās informācijas KNAB mājaslapā¹⁸ redzams, ka minētais rīcības virziens attiecībā uz nepieciešamo grozījumu veikšanu normatīvajā regulējumā un EIS nodrošināt publiski pieejamu informāciju atvērta datu formātā ar izvērtējuma rezultātiem atbilstošā apjomā joprojām atrodas izpildes procesā.

¹⁵ <https://delna.lv/wp-content/uploads/2024/02/prezentacija-par-integritates-paktu-nozimigumu-pasvaldibam.pdf>.

¹⁶ Rīgas pilsētas izpilddirektora iekšējie noteikumi Nr. RD-23-11-nti “Noteikumi publisku piegādes, pakalpojumu vai būvdarbu iepirkumam gadījumos, kad nav piemērojams Publisko iepirkumu likums un Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likums”.

¹⁷ <https://likumi.lv/ta/id/341030-par-korupcijas-noversanas-un-apkarosanas-pasakumu-planu-20232025-gadam>.

¹⁸ <https://www.knab.gov.lv/lv/jaunums/knab-nodrosina-iespeju-sabiedribai-sekot-lidzi-korupcijas-noversanas-un-apkarosanas-pasakumu-plana-izpildei>.

Aktivitāte, atbildīgie par izpildi, rezultatīvie rādītāji un izpildes termiņi

Nr. p. k.	Aktivitāte/uzdevums	Atbildīgie par izpildi	Rezultatīvie rādītāji	Izpildes termiņš
1.1.1.	Integritātes pakta ieviešana augsta riska vai liela apjoma iepirkumos ar tehniski sarežģītu specifikāciju	Pašvaldības Centrālās administrācijas Iepirkumu pārvalde	Veikto iepirkumu skaits, kur izmantots integritātes pakts, norādot iepirkuma identifikācijas numuru	31.12.2027.
1.1.2.	Vienota risinājuma ieviešana <i>zemsliedzē</i> iepirkumos, veicinot atklātību	Pašvaldības Centrālās administrācijas Iepirkumu pārvalde	Ieviests vienots risinājums visā Pašvaldībā	31.12.2028.

1.2. Stiprināt publisko iepirkumu līguma ietvaru, tādējādi aizsargājot Pašvaldību no negodprātīgas rīcības

Pamatojums. Iepirkuma līgumā ir būtiski iekļaut pretkukuļošanas normu, lai samazinātu korupcijas riskus un nodrošinātu atbilstību labas pārvaldības, caurspīdīguma un integritātes principiem. Šāda norma skaidri noteiktu līgumslēdzēju pušu pienākumus un sekas pārkāpumu gadījumā. Noslēdzot līgumu, līgumslēdzējas puses apņemas ievērot spēkā esošos normatīvos aktus, kas aizliedz kukuļošanu un korupciju. Puses garantē, ka tieši vai netieši neiesaistīsies kukuļošanā, nelikumīgā ietekmēšanā vai citās koruptīvās darbībās, kā arī nepieprasīs, nepiedāvās un nepieņems jebkādas nepienācīgas priekšrocības. Līgumslēdzējam ir jāparedz pienākums nekavējoties informēt Pašvaldību par jebkuru iespējamu interešu konfliktu vai koruptīvu rīcību, kas saistīta ar līguma izpildi. Ja šīs saistības tiek pārkāptas, līgumā ir jāparedz Pašvaldības tiesības nekavējoties izbeigt līgumu un pieprasīt līgumsodu, un piedzīt zaudējumus. Pašvaldībā 2025. gadā ir uzsākts darbs pie ISO 37001 “Kukuļošanas apkarošanas pārvaldības sistēmas” standarta prasību ieviešanas Pašvaldībā, kas paredz stingru sadarbības partneru un to apakšuzņēmēju kontroli korupcijas novēršanai, tādējādi šādas normas iekļaušana visos Pašvaldības noslēgtajos līgumos ir būtiska.

Saskaņā ar Pašvaldības Centrālās administrācijas Iepirkumu pārvaldes reglamentu¹⁹ Iepirkumu pārvalde veic iepirkumus un iepirkumu procedūras, kad ir piemērojams Publisko iepirkumu likums. Pašlaik tiek veidotas iepirkuma lietas papīra formātā, lai tās pēc tam nodotu arhīvā, tādējādi apgrūtinot Iepirkumu pārvaldes darbu. Pašvaldības Centrālās administrācijas vadītāja 17.02.2025. rīkojumā Nr. RDCA-25-4-rs “Par Rīgas valstspilsētas pašvaldības Centrālās administrācijas darbības mērķu noteikšanu 2025. gadam” tika paredzēta pāreja uz bezpapīru politiku, apzinot, kuras dokumentu lietas tiek glabātas papīra

¹⁹ Rīgas valstspilsētas pašvaldības Centrālās administrācijas 16.01.2023. reglamenta Nr. RDCA-23-2-rgs “Rīgas valstspilsētas pašvaldības Centrālās administrācijas Iepirkumu pārvaldes reglaments” 4.1. apakšpunkts.

formātā vai hibrīdlietā un kurās pārvaldēs, apzināt rīkus, kas nepieciešami pārejai uz bezpapīru politiku un veidot virtuālās lietas, nedublējot papīra formātu. Vienlaicīgi ir jāparedz, ka virtuālā iepirkuma lieta nodrošina nepieciešamo dokumentācijas konfidencialitāti un ir pieejama tikai attiecīgajiem speciālistiem, lai neradītu risku par informācijas izmantošanu ļaunprātīgos nolūkos. Bezpapīru politika ir ieviešama visās Pašvaldības iestādēs iepirkumu, tai skaitā zemsliedzīgo iepirkumu, organizēšanā.

Aktivitāte, atbildīgie par izpildi, rezultatīvie rādītāji un izpildes termiņi

Nr. p. k.	Aktivitāte/uzdevums	Atbildīgie par izpildi	Rezultatīvie rādītāji	Izpildes termiņš
1.2.1.	Integrēt iepirkuma līgumā pretkukuļošanas klauzulu	Iestāde (Pasūtītājs)	Integrēta pretkukuļošanas klauzula atbilstoši ISO 37001 standarta prasībām, stiprinot korupcijas risku novēršanu darījumos ar piegādātājiem	31.12.2026.
1.2.2.	Izveidot lietvedības programmā ELISS sadaļu "Iepirkumi", lai vienkopus glabātu iepirkumu dokumentāciju, samazinot vismaz par 80 % drukāto papīru apjomu Pašvaldībā	Pašvaldības aģentūra "Rīgas digitālā aģentūra" Pašvaldības Centrālās administrācijas Dokumentu vadības un domes atbalsta pārvalde Sadarbojoties ar Pašvaldības Centrālās administrācijas Iepirkumu pārvaldi	Lietvedības programmā ELISS izveidota sadaļa "Iepirkumi", samazinot vismaz par 80 % drukāto papīru apjomu Pašvaldībā	31.12.2027.

MĒRĶIS 2: PALIELINĀT SABIEDRĪBAS UN DARBINIEKU UZTICĒŠANOS PAŠVALDĪBAS INSTITŪCIJĀM

Iedzīvotāju un publiskās pārvaldes darbinieku uzticēšanās valsts un pašvaldību institūcijām ir viens no būtiskākajiem sabiedrības stabilitātes, drošības un ilgtspējīgas attīstības stūrakmeņiem. Lai šo uzticēšanos stiprinātu un noturētu ilgtermiņā, nepieciešama konsekventa pieeja, kas balstīta uz savstarpēji saistītiem pamatprincipiem: caurskatāmību, ētisku rīcību un efektīvu pārvaldību. Šie principi savukārt veicina aktīvu iedzīvotāju līdzdalību, kas ir neatņemama mūsdienīgas demokrātiskas sabiedrības sastāvdaļa. Caurskatāmība nodrošina sabiedrībai iespēju sekot līdzi tam, kā tiek pieņemti lēmumi, kā tiek izlietoti publiskie līdzekļi un kā tiek noteiktas prioritātes. Tādējādi tiek mazināts neskaidrības un aizdomu risks, kas var novest pie uzticības zuduma. Tiek veicināta sabiedrības iesaiste un uzraudzība, kas motivē amatpersonas rīkoties saskaņā ar labas pārvaldības principiem, tiek nodrošināta atbildība par lēmumiem, jo publiskās institūcijas vairs nevar rīkoties nesodīti vai patvaļīgi.

Sabiedrības un darbinieku uzticēšanās nevar pastāvēt bez pārlicības, ka lēmumu pieņēmēji rīkojas godprātīgi, objektīvi un sabiedrības interesēs. Tādējādi ētiska rīcība mazina korupcijas un interešu konflikta riskus, kas ir viens no iemesliem, kas visbiežāk grauj sabiedrības uzticēšanos institūcijām. Ētiska rīcība ļauj nodrošināt gan ilgtermiņa reputācijas aizsardzību, gan stiprina darbinieku lojalitāti.

Sabiedrība sagaida kvalitatīvu un savlaicīgu pakalpojumu pieejamību, kas atbilst reālām vajadzībām, racionālu budžeta izlietojumu, bez izšķērdības un pārmērīgas birokrātijas, kā arī sagaida dzīves kvalitātes uzlabošanos it īpaši izglītībā, veselības aprūpē, infrastruktūrā un sociālajos pakalpojumos.

RĪCĪBAS VIRZIENI

2.1. Nodrošināt sabiedrībai ērtu piekļuvi aktuālajiem datiem par iepirkumiem, pieņemtajiem lēmumiem, budžetu, būvniecības atļaujām u. c.

Pamatojums. Lai veicinātu sabiedrības uzticēšanos, nepieciešams nodrošināt ērtu piekļuvi aktuālajiem datiem, tādējādi nodrošinot informācijas atklātumu. Pašvaldība jau tagad nodrošina sabiedrībai ērtu piekļuvi aktuālajiem datiem par izsludinātajiem iepirkumiem, kā arī iepirkumu plāniem²⁰, nodrošinot to, ka ir redzams iepirkuma priekšmets un iepirkuma statuss. Savukārt Būvniecības informācijas sistēmā tiek ievadīta informācija par izsniegtajām būvniecības atļaujām. Ik gadu Pašvaldība savā oficiālajā tīmekļvietnē www.riga.lv atspoguļo apstiprināto budžetu, nosakot galvenās prioritātes, kā arī vizuālā veidā tiek atspoguļoti plānotie ieņēmumi un izdevumi²¹. Pašvaldība ik gadu publicē publiskos gada pārskatus, piemēram, “Pašvaldības 2024. gada publiskais pārskats”²², tajos

²⁰ <https://www.riga.lv/lv/iepirkumi-0>.

²¹ <https://www.riga.lv/lv/jaunums/riga-apstiprina-budzetu-pilsetas-attistibai-un-iedzivotaju-drosibai-17-miljardu-eiro-apjoma>.

²² <https://www.riga.lv/lv/media/58863/download?attachmen.t>.

iekļaujot detalizētu informāciju par budžeta izlietojumu un tā izpildes rādītājiem. Rīgas domes pieņemtie lēmumi pieejami Pašvaldības oficiālajā tīmekļvietnē www.riga.lv²³, kur ir iespējams noskatīties Rīgas domes sēdes ierakstus, kā arī sekot līdzi komiteju un domes sēdēm tiešraidē. Rīgas pilsētas izpilddirektora iekšējie noteikumi Nr. RD-22-3-nti²⁴ nosaka vienotu kārtību, kādā atvērto datu veidā tiek nodrošināta vispārpieejamas informācijas publiskošana par Pašvaldības izdevumiem par saņemtajām precēm un pakalpojumiem un izdevumiem pamatkapitāla veidošanā vai nākamo periodu izdevumiem norādītajās kategorijās (tajā skaitā avansiem).

Pašvaldībā nepieciešams noteikt jaunu interešu pārstāvības atklātības regulējumu un izveidot attiecīgu reģistru, lai nodrošinātu publisku lēmumu ierosināšanas, izstrādes, pieņemšanas un piemērošanas procesa atklātību un izsekojamību. Šāds regulējums stiprinātu sabiedrības uzticēšanos Pašvaldībai, mazinot necaurskatāmību, favorītismu un nepamatotu ietekmēšanas risku, veicinātu sabiedrības informētību par to, kādas intereses tiek pārstāvētas, vienlaicīgi nodrošinot godīgas un vienlīdzīgas iespējas iesaistīties interešu pārstāvībā.

Aktivitāte, atbildīgie par izpildi, rezultatīvie rādītāji un izpildes termiņš

Nr. p. k.	Aktivitāte/uzdevums	Atbildīgie par izpildi	Rezultatīvie rādītāji	Izpildes termiņš
2.1.1.	Publicēt informāciju (reizi mēnesī) par Pašvaldības budžeta izdevumiem vizuālā formātā Pašvaldības oficiālajā tīmekļvietnē www.riga.lv	Pašvaldības Finanšu departaments Pašvaldības Centrālās administrācijas Komunikācijas pārvalde	Publicēta informācija vizuālā formātā	31.12.2027.
2.1.2.	Kārtības, kādā tiek nodrošināta interešu pārstāvības atklātība lēmumu pieņemšanā, izstrāde	Iesaistītie: ○ Rīgas domes deputāti ○ Pašvaldības Centrālā administrācija Reģistru uztur un aktualizē Pašvaldības Centrālās administrācijas Komunikācijas pārvalde	Vienkopus publicēts interešu pārstāvības atklātības reģistrs un izdoti iekšējie noteikumi	31.12.2026.

2.2. Sabiedrības uzticēšanās mērīšana un sabiedrības viedokļa integrēšana

Pamatojums. Lai objektīvi izmērītu sabiedrības uzticēšanās līmeni kādai no Pašvaldības īstenotajām funkcijām, nepieciešams pārliecināties, vai sabiedrība ir pietiekami informēta par veiktajiem pasākumiem funkciju nodrošināšanai. Sabiedriskās domas pētījumu centrs

²³ <https://www.riga.lv/lv/tiesraides-un-ieraksti>.

²⁴ Rīgas pilsētas izpilddirektora 21.01.2022. iekšējie noteikumi Nr. RD-22-3-nti "Kārtība, kādā tiek publicēti dati par izlietotajiem finanšu līdzekļiem atvērto datu veidā".

SKDS 2025. gada maijā veica Rīgas iedzīvotāju aptauju, kur viena no funkcijām, par ko iedzīvotājiem tika jautāts anketā, bija “Korupcijas risku mazināšana pašvaldības darbā”, piedāvājot atbilžu variantus: “pilnīgi apmierina”, “drīzāk apmierina”, “drīzāk neapmierina”, “pilnībā neapmierina”, “nezina/NA”. Tomēr, ņemot vērā, ka konkrētā veicamā funkcija ir specifiska un regulēta ārējos un iekšējos normatīvajos aktos, iedzīvotājiem nav iespējams pārzināt korupcijas risku mazināšanas procesu Pašvaldībā, tādēļ iedzīvotājam faktiski ir neiespējami objektīvi novērtēt funkcijas izpildi. Iedzīvotāju uztverē citi kritēriji būtu labāk uztverami, piemēram, “augsta birokrātija”, “tika prasīts kukulis”, “esmu piedāvājis kukuli, lai paātrinātu procesu” u. tml. Kā rāda veiktās aptaujas²⁵ dati, pašlaik 31,5 % aptaujāto respondentu norāda, ka “nezina”, kā tiek īstenota funkcija korupcijas risku mazināšanai, kas ir pašsaprotami, jo korupcijas risku mazināšanas pasākumi ir integrēti Pašvaldības veicamajos procesos un atsevišķi netiek nodalīti. Ņemot vērā šos apsvērumus, sabiedriskās domas pētījumos būtu nepieciešams sniegt īsu skaidrojumu un informāciju, kā tieši Pašvaldība nodrošina korupcijas mazināšanu, piemēram, informācijas pieejamība sabiedrībai par pieņemtajiem lēmumiem, četru acu princips, birokrātijas mazināšana procesos, sabiedrības līdzdalība projektu īstenošanā, sadarbība ar NVO u. c. Aptaujas jautājumus ieteicams veidot precīzākus, lai iegūtu Rīgas iedzīvotāju viedokli par korupcijas novēršanu un apkarošanu Pašvaldībā un spriestu par patieso korupcijas līmeņa uztveri sabiedrībā.

Šāda pieeja ļautu iegūt pilnīgākus aptaujas datus, jo tiktu mazināts to respondentu skaits, kas sniedz atbildi “nezina”.

Aktivitāte, atbildīgie par izpildi, rezultatīvie rādītāji un izpildes termiņi

Nr. p. k.	Aktivitāte/uzdevums	Atbildīgie par izpildi	Rezultatīvie rādītāji	Izpildes termiņš
2.2.1.	Papildināt Pašvaldības oficiālajā tīmekļvietnē www.riga.lv sadaļu “Korupcijas novēršana” ar aprakstu par veiktajiem pasākumiem korupcijas risku mazināšanai Pašvaldībā	Pašvaldības Centrālās administrācijas Komunikācijas pārvalde sadarbībā ar Nodaļu	Aktualizēta un vizualizēta informācija Pašvaldības oficiālajā tīmekļvietnē www.riga.lv	31.12.2026.
2.2.2.	Precizēt sabiedriskās domas ikgadējā pētījumā izmantoto anketu attiecībā uz Pašvaldības veicamo funkciju “Korupcijas risku mazināšana pašvaldības darbā”, iekļaujot īsu aprakstu, kas paskaidrotu funkcijas īstenošanu, un vienkāršojot jautājumu	Pašvaldības Centrālās administrācijas Komunikācijas pārvalde sadarbībā ar Nodaļu	Pašvaldības iedzīvotāju aptauja, kurā vienkāršots jautājums un iekļauts īss korupcijas novēršanas funkcijas apraksts	31.12.2026.

²⁵ <https://www.riga.lv/lv/media/59178/download?attachment>.

MĒRĶIS 3: DARBINIEKU INTEGRITĀTES UN PROFESIONĀLĀS ĒTIKAS STIPRINĀŠANA

Darbinieku integritātes un profesionālās ētikas stiprināšana nav tikai normatīva prasība, bet stratēģisks nosacījums efektīvai, caurskatāmai un sabiedrības interesēm atbilstošai pārvaldībai. Tā nodrošina iestādes ilgtspēju, reputāciju un sabiedrības uzticēšanos, vienlaikus samazinot korupcijas riskus un paaugstinot darba kvalitāti.

16.04.2025. tika apstiprināta Pašvaldības Cilvēkresursu stratēģija 2025.–2027. gadam²⁶, kas ir cilvēkresursu attīstības plānošanas dokuments, kas ietver personāla pārvaldības principus, cilvēkresursu attīstības vīziju, misiju, stratēģiskās prioritātes un rīcības virzienus, lai nodrošinātu efektīvu, vienotu un mūsdienīgu cilvēkresursu pārvaldības sistēmu Pašvaldībā.

Pašvaldības Cilvēkresursu stratēģijā ir noteikti rīcības virzieni, kā piemēram:

- Visaptveroša darbinieku attīstība, kas paredz regulāras apmācības, tostarp par ētikas jautājumiem.²⁷
- Dažādības vadība un iekļaujošas darba vides attīstība, tieši saistīta ar integritāti un vienlīdzīgu attieksmi.²⁸
- Uz institūcijas vērtībām balstīta darba kultūra, kur “vērtības kļūst par ikdienas darbības normu”.²⁹
- “Zaļa” darba vieta, kas atspoguļo ētikas sasaisti ar sociālo atbildību.³⁰

Arī OECD rekomendācijas (piemēram, *Public Integrity Toolkit*, 2020)³¹ uzsver, ka sabiedrības uzticēšanos veido trīs pīlāri: ētiska uzvedība, atbildība un sabiedrības iesaiste. Šos aspektus nepieciešams iedzīvināt gan ar normatīvajiem dokumentiem, gan kultūru.

RĪCĪBAS VIRZIENI

3.1. Regulāra darbinieku izglītošana par ētikas normu ievērošanu un saskarsmes kultūru

Pamatojums. Darbinieku integritātei ir būtiska nozīme konsekventas un godprātīgas rīcības veicināšanai, kas atbilst vispārpieņemtajām uzvedības normām, spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, profesionālajiem standartiem un sabiedrības uzticības principiem. Ētikas un integritātes stiprināšana ir ilgtermiņa ieguldījums, kas samazina tiesiskos un reputācijas riskus, veicina efektivitāti un kvalitāti publiskos pakalpojumos.

Pārvalde veic cilvēkresursu metodisko vadību Pašvaldībā, veicinot vienotu personālvadības principu noteikšanu un ieviešanu Pašvaldības administrācijā. Nodaļa nodrošina Pašvaldības korupcijas novēršanas sistēmas vienotu pārvaldību, pretkorupcijas stratēģijas izstrādi un tās izpildes kontroli, un korupcijas novēršanas apmācību metodisko vadību. Sadarbībā ar

²⁶ Rīgas valstspilsētas pašvaldības Cilvēkresursu stratēģija 2025.–2027. gadam (apstiprināta ar Rīgas pilsētas izpilddirektora 16.04.2025. rīkojumu Nr. RD-25-183-ir).

²⁷ Rīgas valstspilsētas pašvaldības Cilvēkresursu stratēģija 2025.–2027. gadam, 31. lpp.

²⁸ Rīgas valstspilsētas pašvaldības Cilvēkresursu stratēģija 2025.–2027. gadam, 33. lpp.

²⁹ Rīgas valstspilsētas pašvaldības Cilvēkresursu stratēģija 2025.–2027. gadam, 35.lpp.

³⁰ Rīgas valstspilsētas pašvaldības Cilvēkresursu stratēģija 2025.–2027. gadam, 37.lpp.

³¹ https://www.oecd.org/en/publications/oecd-public-integrity-handbook_ac8ed8e8-en.html.

Pārvaldi Nodaļa nodrošina Rīgas pilsētas izpilddirektora iekšējo noteikumu Nr. RD-24-50-nti 5.3.4. apakšpunkta izpildi, piedāvājot darbinieku apmācību e-apmācību vidē <https://macibas.riga.lv>. Iestādes vadītājiem, Iestādes atbildīgajām personām tiek nodrošināta iespēja nosūtīt jaunus darbiniekus vai darbiniekus, kuriem nepieciešama atkārtota apmācība vismaz reizi divos gados, uz jau izstrādātiem mācību moduļiem e-apmācību vidē <https://macibas.riga.lv>:

- Interesu konflikta un korupcijas novēršanas pamata kurss.
- Interesu konflikta novēršanas padziļinātais kurss.

2024. gadā biedrība “Sabiedrība par atklātību – Delna” veica apjomīgu publiskā sektora iestāžu ētikas kodeksu pētījumu un dalījās ar ieteikumiem³², kas ir noderīgi arī ētikas normu pilnveidošanai Pašvaldībā. Lai efektīvi izglītotu Pašvaldības darbiniekus par saistošajām ētikas normām Pašvaldībā, nepieciešams izveidot attiecīgu apmācību moduli e-apmācību vidē.

Aktivitāte, atbildīgie par izpildi, rezultatīvie rādītāji un izpildes termiņi

Nr. p. k.	Aktivitāte/uzdevums	Atbildīgie par izpildi	Rezultatīvie rādītāji	Izpildes termiņš
3.1.1.	Nodrošināt mācību vietnē https://macibas.riga.lv apmācību moduļa izveidi “Ētika un saskarsmes kultūra” ar zināšanu pārbaudi	Nodaļa	E-moduļa izveide un ievietošana mācību vietnē https://macibas.riga.lv	31.12.2026.
3.1.2.	Nodrošināt papildus sākotnējo apmācību – visiem jaunajiem darbiniekiem un regulāru apmācību visiem darbiniekiem ne retāk kā reizi gadā apmācību modulī “Ētika un saskarsmes kultūra”	Iestāde sadarbībā ar Nodaļu	Apmācīto darbinieku skaits Iestādē attiecīgajā kalendārajā gadā	31.12.2027.

3.2. Darbinieku integritātes stiprināšana

Pamatojums. Darbinieku integritātes stiprināšana prasa sistēmisku pieeju, kurā apvienotas normatīvās prasības, organizācijas kultūra un praktiski atbalsta mehānismi.

Darbinieku integritāte nozīmē kopīgo ētisko vērtību, principu un normu konsekventu ievērošanu un atbilstību tiem, lai publiskajā sektorā pārstāvētu sabiedrības intereses un piešķirtu prioritāti sabiedrības, nevis privātām interesēm.³³

Integritāte nozīmē, ka darbinieks izvairās nonākt personu vai organizāciju ietekmē, kas var censties tos nepienācīgi ietekmēt attiecībā uz darba pienākumu veikšanu. Tas nozīmē, ka darbinieks nedrīkstētu rīkoties vai pieņemt lēmumus nolūkā gūt finansiālu vai cita veida labumu sev, ģimenei vai draugiem.³⁴

³² [Ētikas kodekss 9 soļos: ētikas kodeksgrāmata ētikas regulējum...](#)

³³ OECD Padomes Rekomendācija par integritāti publiskajā sektorā. OECD, Parīze, 2017. Pieejams: www.mk.gov.lv/lv/media/544/download.

³⁴ *Seven Principles of Public Life*. Pieejams: www.gov.uk/government/publications/the-7-principles-of-public-life.

Integritātei ir divas dimensijas – godīgums un veselums. Vārds “integritāte” cēlies no latīņu valodas vārda *integritas* ar nozīmi ‘pilnība, veselums, autentiskums, patiesums, skaidrība’.

OECD skaidro, ka integritāte ir rīcība, kura iztur sabiedrības kritiku, proti, ja jūsu rīcību nākamajā dienā aprakstītu laikraksts, visi varētu piekrist, ka jūs rīkojāties pareizi, balstoties tajā informācijā, kura jums bija.³⁵

Tātad integritāte ir godprātīga un atbildīga rīcība, kā arī atklātība un caurskatāmība balstīta darbība. Piemēram, atbildīgs, pamatots lēmums, kā rīkoties ar valsts resursiem, atturēšanās no kādas rīcības, kurā amatpersona ir personīgi ieinteresēta, savas varas pozīcijas neizmantošana, lai gūtu nepienācīgu labumu vai kādam piešķirtu nepelnītu priekšrocību, neiecietība pret kukuļošanu, atklātība par pārstāvētajām interesēm, publiskota tikšanās ar sabiedrības pārstāvjiem, piemēram, uzņēmējiem.

Lai palīdzētu darbiniekiem izprast pareizas rīcības modeļus un izvairītos no tādu darbību veikšanas, kas var radīt ar integritāti saistītus riskus, ir nepieciešami informatīvie materiāli, ar kuriem darbinieks jāiepazīstina, tam stājoties amatā. Tā piemēram, lai gan vairāki aspekti saistībā ar politisko amatpersonu darbību ir regulēti normatīvajos aktos, ir pietiekami plašs jautājumu loks, par kuriem būtu nepieciešams informēt personas, kas sāk strādāt kā politiskās amatpersonas un publiskas personas institūcijās nonāk pirmo reizi. Tas palīdzētu novērst iespējamus integritātes riskus un negodprātīgu rīcību nezināšanas un izpratnes trūkuma dēļ. Arī apmācības politiskajām amatpersonām palīdzētu orientēties dažādās situācijās ar integritāti un godprātību saistītos jautājumos. Valsts kancelejas izstrādātā plāna “Publiskajā pārvaldē nodarbināto mācīšanās un attīstības plāns 2021.–2027. gadam”³⁶ 1.3. pasākums paredz izglītēt politiskās amatpersonas un augstākās amatpersonas, augstākā līmeņa vadītājus priekšzīmīgas attieksmes un rīcības attīstībai, kur viens no iecerētajiem pasākumiem ir obligātas īsas ievada e-mācības politiskajām amatpersonām, stājoties amatā.

Aktivitāte, atbildīgie par izpildi, rezultatīvie rādītāji un izpildes termiņi

Nr. p. k.	Aktivitāte/uzdevums	Atbildīgie par izpildi	Rezultatīvie rādītāji	Izpildes termiņš
3.2.1.	Aktualizēt Rīgas valstspilsētas pašvaldības Ētikas kodeksu	Pārvalde, Nodaļa	Jauna Ētikas kodeksa apstiprināšana	31.12.2028.
3.2.2.	Publicēt ētikas pārkāpumu statistiku iestādes tīmekļvietnē, nodrošinot sabiedrībai pārlicību par neiecietīgu attieksmi pret pārkāpumu	Iestāde	Informācija ievietota iestādes tīmekļvietnē	31.12.2027.

³⁵ OECD (2020), *OECD Public Integrity Handbook*, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/ac8ed8e8-en>.

³⁶ Publiskajā pārvaldē nodarbināto mācīšanās un attīstības plāns 2021.–2027. gadam. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/325395-par-publiskaja-parvalde-nodarbinato-macisanas-un-attistibas-planu20212027-gadam>.

MĒRĶIS 4: STIPRINĀT SABIEDRĪBAS IESAISTI UN PAŠVALDĪBAS IESTĀŽU KAPACITĀTI KORUPCIJAS UN INTEREŠU KONFLIKTA ATKLĀŠANĀ

Sabiedrības līdzdalība un institūciju kapacitāte ir būtiski elementi korupcijas apkarošanā. OECD, Eiropas Komisija un KNAB uzsver nepieciešamību pēc **atvērtības, uzticības un profesionālām kompetencēm**, lai uzlabotu korupcijas novēršanas sistēmas efektivitāti.

- OECD “Recommendation of the Council on Public Integrity” (2017) – rekomendācijas norāda, ka iedzīvotāju līdzdalība un atklātība publiskajā pārvaldībā palielina uzticību institūcijām un mazina korupcijas riskus.³⁷
- Eiropas Komisija (2023) “Rule of Law Report” – uzsver, ka atvērto datu pieejamība un sabiedrības iespējas uzraudzīt lēmumu pieņemšanu būtiski ietekmē korupcijas risku mazināšanu.³⁸
- KNAB savā 2024. gada pārskatā norāda uz trauksmes cēlēju sistēmas būtisko lomu sabiedrības iesaistes stiprināšanā un nelikumīgu darbību atklāšanā.³⁹

Bieži nākas secināt, ka sabiedrības līdzdalība bez atbilstošas institūciju kapacitātes ir neefektīva, jo signāli netiek pienācīgi apstrādāti. Savukārt spēcīgas institūcijas bez sabiedrības iesaistes riskē zaudēt uzticību un legimitāti.

Korupcijas atklāšana un izmeklēšana ir būtisks elements tiesiskas valsts un labas pārvaldības nodrošināšanā. Tā veicina likumu ievērošanu, novērš patvaļu un politisku ietekmi, stiprinot demokrātiju un tiesiskumu.

Efektīvi izmeklēšanas mehānismi rada atturošu efektu, samazinot motivāciju iesaistīties koruptīvās darbībās, un nodrošina sabiedrībai pārliecību, ka pārkāpumi tiek konstatēti un vainīgie saukti pie atbildības. Atklāti un objektīvi izmeklēšanas procesi stiprina sabiedrības uzticību valsts un pašvaldību institūcijām, kas ir priekšnoteikums iedzīvotāju līdzdalībai un nodokļu disciplīnai.

Korupcijas mazināšana aizsargā publiskos resursus, novērš finanšu līdzekļu izšķērdēšanu un uzlabo budžeta izmantošanas efektivitāti. Turklāt šī joma ir cieši saistīta ar starptautisko saistību izpildi, kas prasa nodrošināt efektīvu korupcijas apkarošanas mehānismu, kas stiprina valsts reputāciju un investīciju vidi. Izmeklēšanas rezultāti kalpo kā būtisks resurss risku analīzei un iekšējās kontroles pilnveidošanai, veicinot ilgtspējīgu, caurskatāmu un godīgu pārvaldību.

Lai veicinātu iedzīvotāju sadarbību ar Pašvaldību un nodrošinātu NVO efektīvu līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesā, kopš 2013. gada Pašvaldība un tās administratīvajā teritorijā darbojošās NVO pievienojās atjaunotajam Pašvaldības un NVO sadarbības memorandam.

³⁷ <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0435>.

³⁸ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/annual-rule-law-cycle/2023-rule-law-report_en.

³⁹ <https://www.knab.gov.lv/lv/media/7314/download?attachment>.

Memoranda mērķis ir veicināt sabiedrības iesaistīšanu un tās aktīvu līdzdalību lēmumu pieņemšanā un īstenošanā Pašvaldībā, attīstot pastāvīgu partnerību starp Pašvaldību un NVO.

Lai sekmētu memorandā ietverto principu īstenošanu un noteikto mērķu sasniegšanu, puses apņemas īstenot kopīgus projektus, tajā skaitā pilsētas attīstības, sociālajos, vides aizsardzības un izglītības projektos.

Kopš 2013. gada sadarbības memorandu ar Pašvaldību parakstījušas divi simti četrdesmit četras NVO.⁴⁰

Rīgas dome 29.01.2025. apstiprināja jaunus saistošos noteikumus⁴¹, kas nosaka kārtību, kādā tiek organizēts Pašvaldības līdzdalības budžeta konkurss 2025. gadā, kur kopējais Pašvaldības finansējums līdzdalības budžetā ir 2,3 miljoni *euro*, aktīvi veicinot Pašvaldības administratīvās teritorijas iedzīvotāju līdzdalību teritorijas attīstības plānošanā.

RĪCĪBAS VIRZIENI

4.1. Ziņošanas mehānismu pieejamība, uzticamība un aizsardzība

Pamatojums. Valstiskā līmenī trauksmes celšanas mehānismu, uzticamību un aizsardzību nosaka Trauksmes celšanas likums⁴², kura mērķis ir veicināt, lai sabiedrības interesēs tiek celta trauksme par pārkāpumiem, nodrošināt trauksmes celšanas mehānismu izveidi un darbību, kā arī trauksmes cēlēju pienācīgu aizsardzību.

Rīgas pilsētas izpilddirektora iekšējie noteikumi Nr. RD-23-32-nti "Trauksmes celšanas kārtība Rīgas valstspilsētas pašvaldībā"⁴³ nosaka kārtību, kādā tiek organizēta trauksmes celšanas sistēma Pašvaldības administrācijā, lai nodrošinātu Pašvaldības administrācijas darbiniekiem, amata pretendentiem un praktikantiem iespēju ziņot iekšēji par pārkāpumiem (iekšējās kārtības, ētikas kodeksa, darba drošības pārkāpumiem, pārkāpumiem darba procesos, dažādu profesionālu normu neievērošanu) Pašvaldībā, kā arī nodrošinātu trauksmes cēlēju ziņojumu iesniegšanu un izskatīšanu Pašvaldībā kā kompetentajā institūcijā, tostarp par iespējamiem pārkāpumiem kapitālsabiedrību, kurās Pašvaldībai pieder vairāk nekā 50 % kapitāla daļu vai ir cita izšķiroša ietekme valžu un padomju rīcībā.

Iepriekšminētais likums un iekšējie noteikumi nosaka, kas var būt trauksmes cēlētājs, proti, "trauksmes cēlētājs ir fiziskā persona, kura sniedz informāciju par iespējamu pārkāpumu, kas var kaitēt sabiedrības interesēm, ja persona šo informāciju uzskata par patiesu un tā gūta, **veicot darba pienākumus vai dibinot tiesiskās attiecības, kas saistītas ar darba pienākumu veikšanu, vai esot praksē**, un kurai šīs informācijas sniegšanas dēļ varētu tikt radītas nelabvēlīgas sekas"⁴⁴. Tādējādi likums neparedz atzīt par trauksmes cēlēja ziņojumu iesniegtu sūdzību par Pašvaldības darbu, ja nepastāv sadarbības saikne starp iesniedzēju un

⁴⁰ <https://www.riga.lv/lv/media/59265/download?attachment>.

⁴¹ Rīgas domes 29.01.2025. saistošie noteikumi Nr. RD-25-324-sn.

⁴² <https://likumi.lv/ta/id/329680-trauksmes-celsanas-likums>.

⁴³ <https://pkip.riga.lv/dam/#/document?id=31841946>.

⁴⁴ Trauksmes celšanas likuma 1. panta 1. daļas 7. punkts.

Pašvaldību. Bet ņemot vērā labas pārvaldības principu, pat ja iesniegtais ziņojums neatbilst trauksmes cēlēja ziņojumam (iesniedzējs nav darbinieks, bijušais darbinieks, praktikants vai tamlīdzīgi), ziņojums tomēr tiek nosūtīts reģistrēšanai un nodots kompetentai iestādei izskatīšanai un atbildes sniegšanai vispārējā kārtībā. Sazinoties ar iesniedzēju, dažādu apsvērumu dēļ tas ne vienmēr vēlas, lai iesniegums tiktu virzīts izskatīšanai vispārējā kārtībā, atklājot viņa identitāti.

Tādēļ, lai mazinātu birokrātisko slogu uz trauksmes celšanas sistēmu ar ziņojumiem, kas atbilstoši likumam nav atzīstami par trauksmes cēlēja ziņojumiem, Pašvaldības oficiālajā tīmekļvietnē www.riga.lv ir nepieciešams ieviest ziņošanas kanālu, kur iedzīvotājiem iespējams anonīmi ziņot par trūkumiem Pašvaldības darbā, dažādiem incidentiem, kā arī par korupciju vai aizdomām par to.

Aktivitāte, atbildīgie par izpildi, rezultatīvie rādītāji un izpildes termiņi

Nr.p.k.	Aktivitāte/uzdevums	Atbildīgie par izpildi	Rezultatīvie rādītāji	Izpildes termiņš
4.1.1.	Izveidot ziņošanas kontaktformu iedzīvotājiem, kur iespējams anonīmi ziņot par trūkumiem Pašvaldības darbā, dažādiem incidentiem, kā arī par korupciju vai aizdomām par to	Pašvaldības aģentūra "Rīgas digitālā aģentūra" Rīgas Apkaimes iedzīvotāju centrs Sadarbībā ar Pārvaldi, Nodaļu un Pašvaldības Centrālās administrācijas Komunikācijas pārvaldi	Ieviesta kontaktforma, kas pieejama Pašvaldības tīmekļvietnē	31.12.2028.
4.1.2.	Papildināt Pašvaldības oficiālajā tīmekļvietnē www.riga.lv sadaļu "Trauksmes celšana", akcentējot trauksmes cēlēja ziņojuma atšķirību no citiem ziņojumu veidiem	Pārvalde sadarbībā ar Pašvaldības Centrālās administrācijas Komunikācijas pārvaldi	Aktualizēta un vizualizēta informācija Pašvaldības oficiālajā tīmekļvietnē www.riga.lv	31.12.2026.

4.2. Pašvaldības iestāžu kapacitāte korupcijas un interešu konflikta atklāšanā iestādē un sadarbība ar izmeklēšanas iestādēm

Pamatojums. Lai veiksmīgi cīnītos ar korupcijas un interešu konflikta riskiem, ir nepieciešams veicināt sadarbību ar kompetentajām iestādēm un turpināt regulāri izglītēt Pašvaldības darbiniekus. KNAB īsteno tālākizglītotāju (*train-the-trainer*) pretkorupcijas

jautājumos programmu⁴⁵. Tās mērķis ir stiprināt pretkorupcijas mācību sistēmu un sekmēt valsts un pašvaldību institūciju iesaisti savu darbinieku izglītošanā par pretkorupcijas jautājumiem, lai zināšanas nepieciešamajā apmērā tiktu nodotas tālāk kolēģiem, sekmējot Iestādes noturību pret korupcijas un interešu konflikta riskiem.

Lai korupcijas apkarošana būtu rezultatīva, KNAB varētu veikt operatīvās izmeklēšanas darbības un saukt vainīgās personas pie likumā noteiktās atbildības, Pašvaldības Iestāžu galvenais uzdevums ir nepieļaut interešu konflikta situācijas un samazināt korupcijas riskus, palielinot korupcijas un interešu konflikta atklāšanas iespējas. Tam nepieciešams uzlabot attiecīgās jomas, kurā iespējama risku iestāšanās, regulējumu iekšējos noteikumos, mērķtiecīgi izmantot pieejamos datus un izglītēt darbiniekus sadarbībā ar KNAB, VID, Valsts kontroli u. c. tiesībsargājošām iestādēm.

Aktivitāte, atbildīgie par izpildi, rezultatīvie rādītāji un izpildes termiņi

Nr. p. k.	Aktivitāte/uzdevums	Atbildīgie par izpildi	Rezultatīvie rādītāji	Izpildes termiņš
4.2.1.	Piedalīšanās KNAB īstenotajā tālākizglītošanu programmā	Iestāde	Programmu apguvis vismaz viens darbinieks	31.12.2028.
4.2.2.	Attīstīt sadarbību starp Pašvaldību un KNAB, Valsts kontroli, VID, Valsts policiju – tostarp datu apmaiņu, kopīgas apmācības un darba grupas	Nodaļa	Sadarbības iestāžu skaits, norādot sadarbības ietvaru	31.12.2029.
4.2.3.	Stratēģijas rezultātu izvērtēšana un nākamā perioda stratēģijas izstrāde	Nodaļa sadarbībā ar Iestādēm, Komisiju un Komiteju	Pārskata sagatavošana un iesniegšana Komitejā. Jauna Stratēģijas projekta izstrāde un iesniegšana Komitejā	01.09.2029.

⁴⁵ <https://www.knab.gov.lv/lv/talakizglitotajiem>.

NOSLĒGUMS

Pašvaldībā turpinās darbs pie ISO 37001 “Kukuļošanas apkarošanas pārvaldības sistēmas” standarta prasību ieviešanas Pašvaldībā. Standarts paredz pastiprinātas prasības Iestāžu vadītājiem un sadarbības partneriem, uzliek par pienākumu informēt sabiedrību par Pašvaldības pretkorupcijas politiku un nostāju dāvanu pieņemšanas jautājumā, padziļinātāk vērtēt kukuļošanas riskus Iestādē, nemītīgi paaugstināt darbinieku kompetenci un izpratni par korupcijas novēršanu. Tāpat standarts prasa definēt kukuļošanas incidentu izmeklēšanas kārtību un atbildību, kā arī paplašināt iekšējā audita tvērumu attiecībā uz korupcijas risku vērtēšanu.

Standarta ieviešanas ietvaros paredzēts Pašvaldības Centrālajai administrācijai iegūt atbilstības sertifikātu ISO 37001 standarta prasībām. Tādējādi daudzus Stratēģijā noteiktos uzdevumus realizēs Nodaļa, īstenojot metodisko vadību korupcijas novēršanas jautājumos Pašvaldībā.

Stratēģijas izpildē paredzēts iesaistīt visas Pašvaldības Iestādes un to padotībā esošās iestādes. Atsevišķu aktivitāšu izpildē norādītie atbildīgie par izpildi paredzēti kā līdzatbildīgie par attiecīgās aktivitātes īstenošanu.

Atbildīgā institūcija par Stratēģijas īstenošanas pārraudzību Pašvaldībā ir Komiteja. Paredzēts, ka Komiteja vismaz reizi pusgadā izskata Pašvaldības Iestāžu paveikto korupcijas risku mazināšanai, plānojot, ka trīs gadu ietvarā katra Pašvaldības Iestāde sniedz informatīvu pārskatu par paveikto iekšējās kontroles sistēmas pamatprasību īstenošanā korupcijas un interešu konflikta riska novēršanā.⁴⁶

Stratēģijas ieviešanas uzraudzības ietvaros paredzēts sagatavot izskatīšanai ikgadēju ziņojumu par tās ieviešanu. Ziņojumu sagatavo Nodaļa, pamatojoties uz Pašvaldības Iestāžu un citu iesaistīto pušu sniegto informāciju par īstenotajām aktivitātēm un rezultātiem pārskata periodā. Ziņojumu izskata Komiteja, pieaicinot nozares ekspertus, sniedz vērtējumu par nepieciešamību izdarīt izmaiņas Stratēģijā.

Stratēģiju izstrādājusi Nodaļa sadarbībā ar Pašvaldības institūciju pārstāvjiem, cieši sadarbojoties ar Komisiju, Komiteju un NVO. Stratēģijas izstrādē ņemtas vērā NVO – biedrības “Sabiedrība par atklātību – Delna”, domnīcas “Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS” – publikācijas un veiktie pētījumi, kā arī KNAB un Valsts kancelejas sniegtie ierosinājumi.

⁴⁶ Atbilstoši Ministru kabineta 17.10.2017. noteikumiem Nr. 630 “Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmas pamatprasībām korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai publiskas personas institūcijā”.

STRATĒGIJĀ LIETOTIE SAĪSINĀJUMI

- **Iestāde** – Rīgas valstspilsētas pašvaldības Centrālā administrācija, Rīgas Apkaimju iedzīvotāju centrs, iestādes ar īpašu kompetenci, nozaru departamenti un aģentūras.
- **KNAB** – Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs.
- **Komisija** – Rīgas valstspilsētas pašvaldības Pretkorupcijas un labas pārvaldības komisija.
- **Komiteja** – Rīgas domes Drošības, kārtības un korupcijas novēršanas jautājumu komiteja.
- **Nodaļa** – Rīgas valstspilsētas pašvaldības Centrālās administrācijas Kvalitātes un risku vadības nodaļa.
- **Pašvaldība** – Rīgas valstspilsētas pašvaldība.
- **NVO** – nevalstiskā organizācija, kas veidota, lai pārstāvētu sabiedrības, interešu grupu vai konkrētu mērķu sasniegšanu, neveicot uzņēmējdarbību peļņas nolūkos.
- **OECD** (*Organisation for Economic Co-operation and Development*) – Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija.
- **Pārvalde** – Rīgas valstspilsētas pašvaldības Centrālās administrācijas Cilvēkresursu pārvalde.
- **Stratēģija** – Rīgas valstspilsētas pašvaldības Pretkorupcijas stratēģija 2026.–2029. gadam.
- **VID** – Valsts ieņēmumu dienests.